

Lausunto

10.05.2021

Asia: VN/3063/2020

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

Lausunto positiivista luottotietorekisteriä koskevasta lainsäädännöstä

Santander kannattaa positiivista luottotietorekisteriä

Vastuullisen luotonantajan tehtävä on huolehtia siitä, että lainanottajan maksukyky on riittävä ja että hän pystyy hallitsemaan lainaan liittyvät velvollisuutensa. Lainanhakijan velanhoitokyky ja hänelle sopivan lainan määrä on arvioitava perusteellisesti riittävien tietojen perusteella kuten kuluttajasuojalain 7a luvun 11 §:ssä ja 7 luvun 14 §:ssä määritellään. Santander Consumer Finance Oy ("Santander") luotonmyöntäjänä haluaa olla varma siitä, että lainanottajan taloudellinen kantokyky ei ole vaakalaudalla lainan johdosta. Lainan takaisinmaksukyky on siten tärkeää niin luotonantajalle kuin lainanottajalle. Positiivinen luottorekisteri on tärkeä ja pitkään odotettu työkalu kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimeksi ja auttaa luotonantajia toimimaan vastuullisesti.

Ylivelkaantuminen on vakava ongelma niin yksilöille, yrityksille kuin koko yhteiskunnalle. Santander pitää erittäin tärkeänä sitä, että ylivelkaantumista estetään kaikin mahdollisin tavoin. Positiivisen luottorekisterin ajantasaisten tietojen avulla asiakkaan maksukyvyn arviointi luotonhakutilanteessa helpottuu ja mahdollistaa luotonantajille kuluttajien maksuvaran ja siten lainan takaisinmaksun

arvioimisen vahvistettujen tietojen valossa. Lisäksi positiivinen luottorekisteri mahdollistaa rahoitusmarkkinoiden seurannan ja valvonnan. Santander katsoo, että mitä parempia tietoja ja tilastoja on käytettävissä, sitä läpinäkyvämpää keskustelua voidaan käydä yhteiskunnallisella tasolla käydä rahoitusmarkkinoiden tilasta.

Santander pitää tärkeänä sitä, että luotonantajien ilmoitusvelvollisuus luottojen osalta määritelty tarkasti ja kattavasti. Ilmoitusvelvollisuudesta on esitetty ehdotuksen 14 §:ssä ja mietinnössä on sivuilla 32 todettu tähän liittyvästä poikkeuksesta niin, ettei ilmoitusvelvollisuutta asetettaisi niille elinkeinonharjoittajille, jotka myöntävät kuluttajaluottoja ainoastaan myymiensä kulutushyödykkeiden myynnin rahoittamiseksi. Mietinnössä tämän on katsottu aiheuttavan suhteetonta hallinnosta taakkaa verrattuna saavutettaviin hyötyihin. Santander katsoo, että ilmoitusvelvollisuuden olisi hyvä olla mahdollisimman kattava rekisterin tarkoituksen saavuttamiseksi ja näin ollen myös tuotteiden tai palveluiden velaksi myyntiä olisi syytä tarkentaa kuuluvaksi ilmoitusvelvollisuuden piiriin ainakin niiden luottojen osalta, joissa tuotteen tai palvelun myynyt elinkeinonharjoittaja toimii luotonvälittäjänä tai siirtää saatavan edelleen luottolaitokselle tai rahoitusyhtiölle. Hankkeen jatkovalmistelussa olisi hyvä ottaa huomioon se, että palvelun tai tavaran myyjän rooli ei välttämättä ole toimia luotonvälittäjänä. Esimerkiksi ajoneuvojen osamaksurahoituksen osalta ajoneuvon myyjä on luotonmyöntäjä ja osamaksurahoitussopimus siirretään rahoitusyhtiölle sopimuksen tekemisen jälkeen. Santander katsoo, että eri osapuolien velvollisuudet on tärkeää tuoda esiin mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti. Mikäli hyödykesidonnaisia luottoja tarjoavat elinkeinonharjoittajat jätetään ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, olisi erittäin tärkeää arvioida ja määritellä se, mitä vaikutuksia ja riskejä tällä on luottotietorekisterin toiminnan kannalta.

Positiiviseen luottotietorekisteriin tallennettavat tiedot on esityksen 2 luvussa määritelty luotto- ja velalliskohtaisesti. Santander esittää jatkovalmistelussa pohdittavaksi sitä, tulisiko nyt esitettyjen tietojen lisäksi mukana olla myös luottihakemuksia koskevat tiedot. Tiedot kuluttajan hakemusvaiheesta olevista luotoista ja hylätyistä luottohakemuksista ovat merkittäviä tietoja kuluttajan luottokelpoisuuden arvioinnin osalta ja auttaisivat luotonantajia tekemään vastuullisia luottopäätöksiä. Mikäli luottohakemuksia ei sisällytetä luottotietorekisteriin, niin on edelleen mahdollista, että kuluttaja voi ylivelkaantua hakemalla saman päivän sisällä luottoja eri luotonantajilta, koska hakijan luottotietorekisterissä ei ole merkintöjä vireillä olevista hakemuksista. Lisäksi Santander kiinnittää huomiota siihen, että kuluttajien on mahdollista hankkia ajoneuvorahoitusta yksityisleasingin avulla. Tällöin kuluttaja sitoutuu ajoneuvon pitkäaikaiseen vuokraamiseen. Nyt kyseessä olevassa ehdotuksessa ei yksityisleasingin kaltaisten tuotteiden osalta ole ilmoitusvelvollisuutta. Nämä sitoumukset voivat olla kuitenkin yksittäisen kuluttajan osalta kuukausitasolla merkittäviä. Santander ehdottaa jatkovalmistelussa pohdittavaksi sitä, olisiko yksityisleasingin kaltaiset pitkäaikaiset vuokrasuhteet mahdollista ottaa mukaan luottotietorekisteriin.

Ehdotuksessa maksuviiveiden ilmoittamisen aikarajaksi on esitetty olevaksi 45 päivää eräpäivästä. Tämän osalta Santander katsoo, että lakiehdotuksen olisi hyvä olla linjassa muita maksuviiveitä olevien säännösten kanssa eli aikarajojen olisi perusteltua olla joko 30 päivää tai 60 päivää eräpäivästä. 30 päivää eräpäivästä puoltaa se, että se olisi linjassa IFRS9-standardin kanssa ja että

kuluttajalla olisi vielä tässä vaiheessa mahdollisuus välttää luottotietoihin kirjattava maksuviivemerkintä.

Lain jatkovalmistelun osalta nostamme esiin sen, että luotonantajille on asetettu velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Esityksen sivulla 99 sanotaan ”Siltä osin kuin luottokelpoisuuden arviointi koostuu tulojen ja sekä muita luottoja koskevien tietojen selvittämisestä, tietojen tarkistaminen positiivisesta luottotietorekisteristä olisi pääsääntöisesti riittävää.” Esityksessä olisi myös syytä täsmentää yksiselitteisesti se, onko ilmoitusvelvollisilla velvollisuus käyttää positiivista luottotierekisteriä luottokelpoisuuden arvioinnissa. Lisäksi rekisterin tulisi olla julkista luotettavuutta nauttiva eli rekisteristä saatavat tiedot ovat sellaisenaan luotettavia eikä luotonmyöntäjien tarvitse varmistaa rekisteritietoja erikseen. Tämä luonnollisesti edellyttää sitä, että ilmoitusvelvollisilla on velvollisuus toimittaa oikeat tiedot oikea-aikaisesti ja että valvovilla viranomaisilla on tarvittavat keinot käytettävissä tämän valvomiseksi.

Santander katsoo, että tärkein toimenpide ylivelkaantumisen ennaltaehkäisyn kannalta on varmistaa se, että positiivinen luottorekisteri saadaan käyttöön otetuksi mahdollisimman pian. Tämän vuoksi Santander ehdottomasti kannattaa positiivista luottotietorekisteriä.

Helsingissä toukokuun 10. päivänä 2021

SANTANDER CONSUMER FINANCE OY

Peter Sjöberg

Toimitusjohtaja

Komulainen Raija-Liisa
Santander Consumer Finance Oy